

รายงานผลงานเรื่องเต็มการทดลองที่สิ้นสุด ปีงบประมาณ 2555

1. ชุดโครงการวิจัย   วิจัยและพัฒนาพันธุ์อ้อย
2. โครงการวิจัย   การปรับปรุงพันธุ์อ้อยสำหรับภาคกลางเหนือ ตะวันออก และตะวันตก
กิจกรรม   การปรับปรุงพันธุ์อ้อยที่เหมาะสมในภาคกลางเหนือ ตะวันออก ตะวันตก
กิจกรรมย่อย   การปรับปรุงพันธุ์อ้อยที่เหมาะสมในเขตชลประทาน
3. ชื่อการทดลอง (ภาษาไทย)   ศึกษาผลตอบสนองต่อการใช้ปุ๋ยเคมีของอ้อยโคลนดีเด่น : อ้อยตอ 2
ชื่อการทดลอง (ภาษาอังกฤษ)   Study on Responsibility to Fertilizer Application of Promising Clone : Ratoon 2
4. คณะผู้ดำเนินงาน
หัวหน้าการทดลอง   วาสนา วันดี
ผู้ร่วมงาน   อุดม เลียบวัน   อติศักดิ์ คำนวนศิลป์
                                         สุจิตรา พิกุลทอง   เบ็ญจมาทร รัศมีรัชชัย

5. บทคัดย่อ

วางแผนการทดลองแบบ Split plot Design มี 3 ซ้ำ Main plot คือ โคลนอ้อย 7 โคลน (02-2-194, 02-2-226, 02-2-483, 91-2-527, 03-2-058, 03-2-395, 94-2-254) Sub plot คือปุ๋ยเคมี 5 อัตรา (0-0-0, 12-0-0, 12-12-12, 24-12-12, 24-0-0) ดำเนินการอ้อยปลูกในเดือนมีนาคม 2552 - มีนาคม 2553, อ้อยตอ 1 ในเดือนมีนาคม 2553 - มีนาคม 2554 และอ้อยตอ 2 ในเดือนมีนาคม 2554 - มีนาคม 2555 ที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุพรรณบุรี ขนาดแปลงทดลองย่อย 6.5 x 7.0 เมตร ระยะปลูก 1.30 x 0.50 เมตร ปุ๋ยไนโตรเจนแบ่งใส่ตามกรรมวิธี 2 ครั้ง คือหลังปลูก 2 และ 3 เดือน ปุ๋ยฟอสฟอรัสและโพแทสเซียมใส่ครั้งเดียว คือหลังปลูก 2 เดือน ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืชตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร ให้น้ำและตายหญ้าตามความจำเป็น ผลการทดลองในอ้อยตอ 1 พบว่า โคลนอ้อย 03-2-395 ให้ผลผลิตสูงสุด 21.0 ตันต่อไร่ รองลงมาคือ โคลนอ้อย 91-2-527, 02-2-483, 02-2-226, 94-2-254, 02-2-194, และ 03-2-058 ให้ผลผลิต 20.4, 19.7, 15.9, 15.5, 15.5 และ 9.4 ตันต่อไร่ ตามลำดับ โคลนอ้อยที่ให้ CCS สูงสุด คือ 02-2-483 เท่ากับ 10.61 รองลงมาคือ โคลนอ้อย 03-2-058, 02-2-226, 02-2-194, 03-2-395, 94-2-254 และ 91-2-527 เท่ากับ 10.40, 10.16, 9.12, 8.94, 7.81 และ 7.74 ตามลำดับ เมื่อคำนวณผลผลิตน้ำตาลต่อไร่พบว่า โคลนอ้อย 02-2-483 ให้ผลผลิตน้ำตาลต่อไร่สูงสุด 2.08 ตันต่อไร่ รองลงมาคือ โคลนอ้อย 03-2-395, 91-2-527, 02-2-226, 02-2-194, 94-2-254 และ 03-2-058 เท่ากับ 1.88, 1.63, 1.63, 1.45, 1.25 และ 0.97 ตันต่อไร่ ตามลำดับ ผลการทดลองในอ้อยตอ 2 พบว่า 03-2-395 ให้ผลผลิตสูงสุด 22.7 ตันต่อไร่ รองลงมาคือ โคลนอ้อย 02-2-483, 02-2-194, 91-2-527, 02-2-226, 94-2-254 และ 03-2-058 ให้ผลผลิต 19.7, 16.4, 16.2, 15.9, 12.6 และ 10.0 ตันต่อไร่ ตามลำดับ โคลนอ้อยที่ให้ CCS สูงสุด คือ 03-2-058 เท่ากับ 15.49 รองลงมาคือ โคลนอ้อย 02-2-483, 02-2-226, 02-2-194, 94-2-254, 03-2-395, และ 91-2-527 เท่ากับ 14.20, 14.16, 13.81, 13.66, 13.36 และ 13.15 ตามลำดับ เมื่อคำนวณผลผลิตน้ำตาล

ต่อไร่ พบว่า โคลนอ้อย 03-2-395 ให้ผลผลิตน้ำตาลต่อไร่สูงสุด 3.03 ตันต่อไร่ รองลงมาคือ โคลนอ้อย 02-2-483, 02-2-194, 91-2-527, 03-2-058, 94-2-254 และ 02-2-226 เท่ากับ 2.75, 2.26, 2.12, 1.74, 1.71 และ 1.68 ตันต่อไร่ ตามลำดับ

6. คำนำ

อ้อยเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย โดยประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกน้ำตาลอันดับ 3 ของโลก ปีละกว่า 3 ล้านตัน ทำรายได้เข้าประเทศ 20,000-30,000 ล้านบาท ผลผลิตอ้อยในปี 2550 ถึง 2555 มีปริมาณ 64.36, 73.50, 66.82, 66.81, 95.9 และ 97.8 ล้านตัน ตามลำดับ จากพื้นที่ปลูก 6.31, 6.59, 6.02, 6.31, 7.87 และ 8.41 ล้านไร่ตามลำดับ ให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 7.89, 10.19, 11.15, 11.09, 10.90 และ 12.19 ตัน/ไร่ ในปีการผลิต 2554/55 มีปริมาณอ้อยเข้าหีบทั้งสิ้น 97.78 ล้านตัน CCS เฉลี่ย 12.04 ผลผลิตน้ำตาลต่อตันอ้อย 104.47 กก./ตัน (สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย, 2555) การเพิ่มผลผลิตอ้อยสามารถทำได้โดยการปรับปรุงพันธุ์ให้ได้อ้อยที่มีผลผลิตสูงและคุณภาพความหวานสูง ทดแทนอ้อยพันธุ์เก่าที่เริ่มเสื่อมลง จากการดำเนินงานปรับปรุงพันธุ์อ้อย มีอ้อยโคลนดีเด่นที่มีแนวโน้มให้ผลผลิต คุณภาพและความหวานสูง ซึ่งพันธุ์ดังกล่าวควรเป็นพันธุ์ที่เกษตรกรสามารถนำไปปลูกและสามารถไว้ต่อได้นาน เพื่อลดต้นทุนการผลิตด้านท่อนพันธุ์ แต่เมื่ออ้อยมีอายุปลูกมากขึ้น การให้ผลผลิตและคุณภาพอาจลดลง ต้องมีการจัดการปัจจัยการผลิตต่างๆ เช่น ดิน น้ำ โรคและแมลงศัตรู รวมถึงการตอบสนองต่อปุ๋ยเคมีของอ้อยต่อให้เหมาะสม ฉะนั้น จึงควรศึกษาการตอบสนองต่อปุ๋ยเคมี เพื่อให้ได้ข้อมูลการตอบสนองต่อปุ๋ยเคมีของอ้อยที่มีอายุปลูกมากขึ้น และเป็นข้อมูลสำหรับแนะนำแก่เกษตรกรต่อไป

7. วิธีดำเนินการ

- อุปกรณ์

1. อ้อยโคลนดีเด่น 7 โคลน คือ 91-2-527, 02-2-483, 02-2-194, 03-2-058, 03-2-395, 94-2-254, 02-2-226 และพันธุ์อุ้มทอง 2
2. ปุ๋ยยูเรีย (46-0-0)
3. ปุ๋ยทริปเปิ้ลซูเปอร์ฟอสเฟต (0-46-0) หรือปุ๋ยไดแอมโมเนียมฟอสเฟต (18-46-0)
4. ปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์ (0-0-60)
5. สารกำจัดวัชพืช อะมิทริน อาทราซีน และไกลโฟเสท
6. อุปกรณ์อื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับการปลูก ดูแลรักษาและเก็บเกี่ยว
7. อุปกรณ์และสารเคมีสำหรับการวิเคราะห์ดิน

- วิธีการ

วางแผนการทดลองแบบ Split Plot Design มี 3 ชั้น

Main plot เป็นอ้อยโคนต์ดีเด่น 7 โคลน

Subplot เป็นอัตราปุ๋ยเคมี 5 อัตรา คือ 0-0-0, 12-0-0, 12-12-12, 24-12-12, 24-0-0 กก.N-P₂O₅-K₂O ต่อไร่

เก็บตัวอย่างดินแปลงทดลองก่อนและหลังปลูกเพื่อวิเคราะห์สมบัติทางเคมี ดำเนินการต่อจากอ้อยต่อ 1 (ปี 2553) โดยมีระยะปลูกอ้อย 1.30 x 0.50 ตารางเมตร และมีขนาดแปลงย่อย 6.50 x 7.00 ตารางเมตร การใส่ปุ๋ยไนโตรเจนแบ่งใส่ 2 ครั้งๆละเท่ากัน คือ พร้อมปลูกและเมื่ออ้อยอายุ 2-3 เดือน ส่วนปุ๋ยฟอสฟอรัสและโพแทสเซียมใส่ครั้งเดียวคือพร้อมปลูก เก็บเกี่ยวอ้อยเมื่ออายุ 11-12 เดือน บันทึกข้อมูลวันปฏิบัติการต่างๆ ผลผลิต องค์ประกอบผลผลิต (จำนวนลำ ความสูง เส้นผ่าศูนย์กลางลำ จำนวนปล้อง) และค่า CCS รวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ผลทางสถิติ

- เวลาและสถานที่

เริ่มต้นเดือนมีนาคม 2554 สิ้นสุดเดือนมีนาคม 2555 ณ แปลงทดลองศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุพรรณบุรี

8. ผลการทดลองและวิจารณ์

ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของอ้อยโคนต์ดีเด่นทั้ง 7 โคลนไม่แตกต่างกันทางสถิติ ทั้งด้านพันธุ์ อัตราปุ๋ย และปฏิกริยาร่วมระหว่างพันธุ์และอัตราปุ๋ย โดยด้านพันธุ์มีผลผลิตเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 10.1 - 22.7 ตันต่อไร่ (03-2-058, 94-2-254, 02-2-226, 91-2-527, 02-2-194, 02-2-483, 03-2-395 ตามลำดับ) ด้าน อัตราปุ๋ยมีผลผลิตเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 15.0 - 18.0 ตันต่อไร่ (อัตรา 0-0-0, 12-0-0 และ 24-0-0, 24-12-12, 12-12-12 ตามลำดับ) (ตาราง 1) เช่นเดียวกับผลผลิตน้ำตาลที่ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ทั้งด้านพันธุ์ อัตราปุ๋ย และปฏิกริยาร่วมระหว่างพันธุ์และอัตราปุ๋ย โดยด้านพันธุ์มีผลผลิตน้ำตาลอยู่ระหว่าง 1.68 - 3.03 ตันต่อไร่ (02-2-226, 94-2-254, 03-2-058, 91-2-527, 02-2-194, 02-2-483, 03-2-395 ตามลำดับ) ด้านอัตราปุ๋ยมีผลผลิตน้ำตาลอยู่ระหว่าง 1.89 - 2.35 ตันต่อไร่ (อัตรา 0-0-0, 12-0-0, 12-12-12, 24-0-0, 24-12-12 ตามลำดับ) (ตาราง 2)

ค่าซีซีเอสของอ้อยโคนต์ดีเด่นทั้ง 7 โคลนมีความแตกต่างกันทางสถิติด้านพันธุ์ แต่ไม่แตกต่างทางสถิติด้านอัตราปุ๋ย และปฏิกริยาร่วมระหว่างพันธุ์และอัตราปุ๋ย โดยโคลน 03-2-058 มีค่าซีซีเอสสูงสุดคือ 15.49 รองลงมาคือ 02-2-226, 02-2-483, 02-2-194, 94-2-254, 03-2-395, 91-2-527 ตามลำดับ (ตาราง 3)

จำนวนลำต่อไร่ของอ้อยโคนต์ดีเด่นทั้ง 7 โคลนมีความแตกต่างกันทางสถิติด้านอัตราปุ๋ย แต่ไม่แตกต่างทางสถิติด้านพันธุ์ และปฏิกริยาร่วมระหว่างพันธุ์และอัตราปุ๋ย โดยอัตราปุ๋ย 12-12-12 และ 24-12-12 มีจำนวนลำต่อไร่สูงสุดคือ 14,044 และ 14,154 รองลงมาคือ 24-0-0, 0-0-0, 12-0-0ตามลำดับ (ตาราง 4)

ความสูงของอ้อยโคลนดีเด่นทั้ง 7 โคลนไม่แตกต่างกันทางสถิติ ทั้งด้านพันธุ์ อัตรารู้อยู่ และปฏิกริยาร่วมระหว่างพันธุ์และอัตรารู้อยู่ โดยด้านพันธุ์มีความสูงอยู่ระหว่าง 228 - 272 เซนติเมตร (02-2-483, 02-2-194, 03-2-058 และ 02-2-226, 91-2-527, 94-2-254, 03-2-395 ตามลำดับ) ด้านอัตรารู้อยู่มีความสูงอยู่ระหว่าง 243 - 254 เซนติเมตร (อัตรารู้อยู่ 24-12-12, 0-0-0, 12-0-0 และ 24-0-0, 12-12-12 ตามลำดับ) (ตาราง 5)

จำนวนปล้องต่อลำของอ้อยโคลนดีเด่นทั้ง 7 โคลนมีความแตกต่างกันทางสถิติด้านพันธุ์ แต่ไม่แตกต่างทางสถิติด้านอัตรารู้อยู่ และปฏิกริยาร่วมระหว่างพันธุ์และอัตรารู้อยู่ โดยโคลน 02-2-194 มีจำนวนปล้องเฉลี่ยสูงสุดคือ 27.4 ร่องลงมาคือ 94-2-254, 02-2-226, 91-2-527, 03-2-058, 03-2-395, 02-2-483 ตามลำดับ (ตาราง 6)

เส้นผ่าศูนย์กลางลำของอ้อยโคลนดีเด่นทั้ง 7 โคลน มีความแตกต่างกันทางสถิติด้านอัตรารู้อยู่ แต่ไม่แตกต่างทางสถิติด้านพันธุ์ และปฏิกริยาร่วมระหว่างพันธุ์และอัตรารู้อยู่ โดยอัตรารู้อยู่ 24-0-0 มีเส้นผ่าศูนย์กลางลำสูงสุดคือ 2.70 เซนติเมตร ร่องลงมาคือ 12-0-0, 24-12-12, 12-12-12 และ 0-0-0ตามลำดับ (ตาราง 7)

9. สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

อ้อยโคลนดีเด่นทั้ง 7 โคลน ตอบสนองต่อปุ๋ยเคมีในด้านจำนวนลำต่อไร่และเส้นผ่าศูนย์กลางลำ สำหรับค่าซีซีเอสและจำนวนปล้องต่อลำขึ้นอยู่กับลักษณะประจำพันธุ์ของแต่ละโคลนดีเด่น แต่ผลผลิต ผลผลิตน้ำตาลและความสูง มีแนวโน้มตอบสนองต่อปุ๋ยเคมีหรือไม่มีการการตอบสนองต่อปุ๋ยเคมี อาจเนื่องมาจากดินมีความอุดมสมบูรณ์สูง

ตาราง 1 ผลผลิต (ตันต่อไร่) ของอ้อยโคลนตีเตนที่มีการใส่ปุ๋ยเคมีอัตราต่างกัน ณ แปลงทดลองศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุพรรณบุรี (อ้อยต่อ 2)

N-P ₂ O ₅ -K ₂ O (กิโลกรัมต่อไร่)	อ้อยโคลนตีเตน							เฉลี่ย
	91-2-527	02-2-483	02-2-194	03-2-058	03-2-395	94-2-254	02-2-226	
0-0-0	11.4	19.0	11.9	11.3	25.3	7.6	18.5	15.0
12-0-0	18.1	20.0	16.8	7.9	22.2	14.1	8.3	15.3
12-12-12	19.2	18.4	18.9	10.4	24.6	13.0	21.6	18.0
24-12-12	19.0	20.8	17.0	10.9	24.0	14.9	15.0	17.4
24-0-0	13.1	20.1	17.3	9.7	17.2	13.6	15.9	15.3
เฉลี่ย	16.2	19.7	16.4	10.1	22.7	12.6	15.8	
C.V. = 22.76 %	พันธุ์	ns	ปุ๋ย	ns	พันธุ์ x ปุ๋ย	ns		

ตาราง 2 ผลผลิตน้ำตาล (ตันต่อไร่) ของอ้อยโคลนตีเตนที่มีการใส่ปุ๋ยเคมีอัตราต่างกัน ณ แปลงทดลองศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุพรรณบุรี (อ้อยต่อ 2)

N-P ₂ O ₅ -K ₂ O (กิโลกรัมต่อไร่)	อ้อยโคลนตีเตน							เฉลี่ย
	91-2-527	02-2-483	02-2-194	03-2-058	03-2-395	94-2-254	02-2-226	
0-0-0	1.56	2.52	1.67	1.76	3.41	0.95	1.34	1.89
12-0-0	2.30	2.89	2.23	1.22	2.74	1.89	1.18	2.06
12-12-12	2.78	2.41	2.65	1.59	3.41	1.81	1.52	2.31
24-12-12	2.22	3.06	2.26	1.65	3.29	1.91	2.08	2.35
24-0-0	1.74	2.89	2.50	2.46	2.33	1.98	2.30	2.32
เฉลี่ย	2.12	2.75	2.26	1.74	3.03	1.71	1.68	
C.V. = 24.28 %	พันธุ์	ns	ปุ๋ย	ns	พันธุ์ x ปุ๋ย	ns		

ตาราง 3 ค่าซีซีเอส ของอ้อยโคลนตีเตนที่มีการใส่ปุ๋ยเคมีอัตราต่างกัน ณ แปลงทดลองศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุพรรณบุรี (อ้อยต่อ 2)

N-P ₂ O ₅ -K ₂ O (กิโลกรัมต่อไร่)	อ้อยโคลนตีเตน							เฉลี่ย
	91-2-527	02-2-483	02-2-194	03-2-058	03-2-395	94-2-254	02-2-226	
0-0-0	13.56	13.35	14.05	15.67	13.48	13.63	14.53	14.04
12-0-0	12.70	14.44	13.04	15.41	12.21	13.38	13.68	13.19
12-12-12	14.53	13.15	14.11	15.10	13.78	13.97	14.11	14.32
24-12-12	11.84	14.72	13.35	15.17	13.77	12.83	13.97	12.91
24-0-0	13.14	14.40	14.49	16.08	13.54	14.49	14.51	13.82
เฉลี่ย	13.15b	14.01b	13.80b	15.49a	13.35b	13.66b	14.16b	
C.V. = 8.72 %	พันธุ์	**	LSD 0.01 = 1.113	ปุ๋ย	ns	พันธุ์ x ปุ๋ย	ns	

ตาราง 4 จำนวนลำต่อไร่ ของอ้อยโคลนตีเตนที่มีการใส่ปุ๋ยเคมีอัตราต่างกัน ณ แปลงทดลองศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุพรรณบุรี (อ้อยต่อ 2)

N-P ₂ O ₅ -K ₂ O (กิโลกรัมต่อไร่)	อ้อยโคลนตีเตน							เฉลี่ย
	91-2-527	02-2-483	02-2-194	03-2-058	03-2-395	94-2-254	02-2-226	
0-0-0	11,231	14,359	10,718	9,590	16,615	5,641	15,179	11,905b
12-0-0	12,821	14,615	13,436	6,769	16,974	9,897	6,410	11,560b
12-12-12	14,769	16,359	13,692	10,718	17,692	11,026	14,051	14,044a
24-12-12	14,359	16,821	13,641	10,205	17,487	12,205	14,359	14,154a
24-0-0	11,333	15,231	13,333	8,718	13,487	11,538	13,333	12,425ab
เฉลี่ย	12,903	15,477	12,964	9,200	16,451	10,062	12,666	
C.V. = 20.54 %	พันธุ์	ns	ปุ๋ย	*	LSD 0.05 = 2,038	พันธุ์ x ปุ๋ย	ns	

ตาราง 5 ความสูง (เซนติเมตร) ของอ้อยโคลนตีเตนที่มีการใส่ปุ๋ยเคมีอัตราต่างกัน ณ แปลงทดลองศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุพรรณบุรี (อ้อยต่อ 2)

N-P ₂ O ₅ -K ₂ O (กิโลกรัมต่อไร่)	อ้อยโคลนตีเตน							เฉลี่ย
	91-2-527	02-2-483	02-2-194	03-2-058	03-2-395	94-2-254	02-2-226	
0-0-0	226	226	220	254	273	269	244	244
12-0-0	258	227	240	247	271	277	241	251
12-12-12	268	216	244	233	276	283	261	254
24-12-12	253	244	223	231	272	258	222	243
24-0-0	251	227	245	250	270	265	248	251
เฉลี่ย	251	228	234	243	272	270	243	
C.V. = 6.50 %	พันธุ์	ns	ปุ๋ย	ns	พันธุ์ x ปุ๋ย	ns		

ตาราง 6 จำนวนปล้องต่อลำ ของอ้อยโคลนตีเตนที่มีการใส่ปุ๋ยเคมีอัตราต่างกัน ณ แปลงทดลองศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุพรรณบุรี (อ้อยต่อ 2)

N-P ₂ O ₅ -K ₂ O (กิโลกรัมต่อไร่)	อ้อยโคลนตีเตน							เฉลี่ย
	91-2-527	02-2-483	02-2-194	03-2-058	03-2-395	94-2-254	02-2-226	
0-0-0	24	22	25	26	25	26	26	24.9
12-0-0	23	24	27	24	23	25	25	24.4
12-12-12	26	22	28	24	25	26	24	25.0
24-12-12	23	24	27	23	23	25	24	24.1
24-0-0	27	23	30	25	22	25	25	25.3
เฉลี่ย	24.6bc	23.0c	27.4a	24.4bc	23.6bc	25.4ab	24.8bc	
C.V. = 8.53 %	พันธุ์	*	LSD 0.05 = 2.174	ปุ๋ย	ns	พันธุ์ x ปุ๋ย	ns	

ตาราง 7 เส้นผ่านศูนย์กลางลำ (เซนติเมตร) ของอ้อยโคลนตีเด่นที่มีการใส่ปุ๋ยเคมีอัตราต่างกัน ณ แปลงทดลองศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุพรรณบุรี (อ้อยต่อ 2)

N-P ₂ O ₅ -K ₂ O (กิโลกรัมต่อไร่)	อ้อยโคลนตีเด่น							เฉลี่ย
	91-2-527	02-2-483	02-2-194	03-2-058	03-2-395	94-2-254	02-2-226	
0-0-0	2.35	2.55	2.60	2.60	2.65	2.60	2.60	2.56c
12-0-0	2.65	2.65	2.75	2.65	2.60	2.50	2.70	2.64ab
12-12-12	2.65	2.40	2.85	2.60	2.55	2.70	2.50	2.61bc
24-12-12	2.60	2.60	2.75	2.75	2.45	2.65	2.65	2.63ab
24-0-0	2.75	2.55	2.95	2.60	2.60	2.65	2.80	2.70a
เฉลี่ย	2.60	2.55	2.78	2.64	2.57	2.62	2.65	
C.V. = 3.36 %	พันธุ์	ns	ปุ๋ย *	LSD 0.05 = 0.069		พันธุ์ x ปุ๋ย *	LSD 0.05 = 0.183	

ตาราง 8 สมบัติของดินก่อนปลูก ณ แปลงทดลองศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุพรรณบุรี

ความลึก (ซม.)	pH (1:1H ₂ O)	EC (dS/m ³)	Organic matter (%)	Avail. P (ppm)	Exch. K (ppm)	ระดับความอุดมสมบูรณ์ดิน
0 - 20	6.75	1.02	1.716	130	248	สูง
	กลาง	ไม่เค็ม	ปานกลาง	สูง	สูง	